

เจาะลึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ของเวียดนาม

เศรษฐกิจเวียดนามพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรมคิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 20 ของ GDP ขณะที่แรงงานที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมมีมากถึงร้อยละ 75 ของแรงงานทั่วประเทศ ในบรรดาการผลิตสาขาเกษตรกรรมของเวียดนาม นอกจากการเพาะปลูก โดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของเวียดนามแล้ว **การทำปศุสัตว์**ก็นับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเพาะปลูก ปัจจุบันผลผลิตสาขาศุสัตว์มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมดในภาคเกษตรกรรม โดยผลผลิตที่ได้นอกจากใช้เพื่อบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังเป็นแหล่งรายได้สำคัญของเกษตรกรจำนวนมากในชนบท ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลเวียดนามจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับและพัฒนาการผลิตสาขาศุสัตว์เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารตอบสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรส่งออกเพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้นในอนาคต

ภาพรวมสาขาศุสัตว์ของเวียดนาม

ปัจจุบันการบริโภคเนื้อสัตว์ของเวียดนามขยายตัวสูงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี ส่งผลให้การลงทุนในสาขาศุสัตว์ทั้งการลงทุนของนักลงทุนท้องถิ่นและการลงทุนจากต่างประเทศขยายตัวสูงขึ้นตาม ทั้งนี้ ในปี 2548 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของเวียดนามมีจำนวนทั้งสิ้น 10,000 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 37 จากปี 2547 อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตปศุสัตว์ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอตอบสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศ เนื่องจากระบบจัดการในสาขาศุสัตว์ของเวียดนามยังไม่มีประสิทธิภาพ นับตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการกระจายสินค้า รวมทั้งขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตและแปรรูป ด้วยเหตุนี้ ผลผลิตปศุสัตว์ที่ได้จึงมีปริมาณและคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานสากล โดยเฉพาะมาตรฐานสุขอนามัยสัตว์ ตลอดจนมาตรฐานการผลิตสินค้า แม้ว่าพื้นที่ทำปศุสัตว์ของเวียดนามหลายแห่งมีข้อได้เปรียบด้านสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม รวมทั้งแรงงานเวียดนามมีความชำนาญและมีวิถีชีวิตผูกพันกับภาคเกษตรกรรมมาเป็นเวลานานก็ตาม

รายละเอียดที่น่าสนใจของผลผลิตปศุสัตว์ ตลอดจนการบริโภคและราคาผลผลิตปศุสัตว์ในเวียดนาม มีดังนี้

- **ผลผลิตปศุสัตว์**

ผลผลิตปศุสัตว์ในเวียดนามมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลผลิตภาคเกษตรกรรมโดยรวมอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นในปี 2547 ที่ผลผลิตปศุสัตว์ชะลอการขยายตัวลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก ทำให้เวียดนามจำเป็นต้องทำลายสัตว์ปีกจำนวนมากเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเวียดนามคาดว่าอัตราการขยายตัวของผลผลิตปศุสัตว์ในปี 2548 จะกระโดดขึ้นเป็นร้อยละ 4 เนื่องจากการดำเนินมาตรการที่เข้มงวดของภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกเป็นสำคัญ

อัตราการขยายตัวของผลผลิตภาคเกษตรกรรมของเวียดนาม

หน่วย : ร้อยละ

ปี	ผลผลิตภาคเกษตรกรรมทั้งหมด	ผลผลิตจากการเพาะปลูก	ผลผลิตปศุสัตว์
2543	5.4	5.2	6.7
2544	2.6	2.3	4.2
2545	6.2	5.5	9.9
2546	4.2	3.2	8.2
2547	4.2	4.7	2.3

ที่มา : - General Statistics Office (GSO)

- Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD)

ในบรรดาผลผลิตปศุสัตว์ทั้งหมดของเวียดนาม เนื้อสุกรนับเป็นสินค้าที่มีปริมาณการผลิตมากที่สุด (มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณผลผลิตเนื้อสัตว์ทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ เนื้อสัตว์ปีก และเนื้อสัตว์อื่น ๆ อาทิ โค กระบือ และแพะ

ปริมาณและสัดส่วนผลผลิตปศุสัตว์ในเวียดนาม

หน่วย : ปริมาณ (พันตัน) สัดส่วน (%)

ผลผลิตปศุสัตว์	2545		2546		2547		2548*	
	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน
เนื้อสุกร	1,653.6	75.3	1,795.0	77.1	2,012.0	80.1	2,100.0	80.8
เนื้อสัตว์ปีก	388.4	17.7	373.0	16.0	320.4	12.7	300.0	11.5
เนื้อสัตว์อื่น ๆ	154.2	7.0	161.0	6.9	180.3	7.2	200.0	7.7
รวม	2,196.2	100.0	2,329.0	100.0	2,512.7	100.0	2,600.0	100.0

หมายเหตุ : * = ประมาณการ

ที่มา : - General Statistics Office (GSO)

- Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD)

- การบริโภคผลผลิตปศุสัตว์

ปริมาณการบริโภคเนื้อสัตว์ของประชากรเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 28 กิโลกรัม/คน/ปี ในปี 2546 เป็น 31.3 กิโลกรัม/คน/ปี ในปี 2547 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 35 กิโลกรัม/คน/ปี ในปี 2548 อันเป็นผลจากระดับรายได้ของชาวเวียดนามที่เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

- **ราคาผลผลิตปศุสัตว์**

ในปี 2548 ราคาผลผลิตปศุสัตว์โดยเฉลี่ยของเวียดนามนับว่าอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะราคาเนื้อสุกรที่เพิ่มขึ้นเป็น 18,000-22,500 ดอลลาร์ต่อกิโลกรัม จาก 10,500-12,500 ดอลลาร์ต่อกิโลกรัม ในปี 2546 เนื่องจากชาวเวียดนามส่วนใหญ่หันไปบริโภคเนื้อสัตว์ประเภทอื่น รวมทั้งเนื้อสุกรทดแทนเนื้อสัตว์ปีกมากขึ้น หลังการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก

สถานการณ์การผลิตและการบริโภคเนื้อสัตว์ของเวียดนาม

- **สุกร (Swine Sector)**

สุกรเป็นผลผลิตหลักในสาขาปศุสัตว์ซึ่งรัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยสนับสนุนให้มีการนำเข้าสุกรพันธุ์ดีเพื่อนำมาใช้ขยายพันธุ์ ทำให้ปริมาณผลผลิตสุกรของเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 1.8 ล้านตัน ในปี 2546 เป็น 2.0 ล้านตัน ในปี 2547 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 2.1 ล้านตัน ในปี 2548 ทั้งนี้ ผลผลิตเนื้อสุกรส่วนใหญ่นิยมจำหน่ายในลักษณะเนื้อสุกรสด (ไม่ผ่านการแปรรูป) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้บริโภคตามเมืองสำคัญของเวียดนามเริ่มหันมาบริโภคเนื้อสุกรแปรรูป เช่น เนื้อสุกรกระป๋อง และไส้กรอก มากขึ้น ขณะที่ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรแปรรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศยังไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนักในเวียดนาม

สำหรับราคาเนื้อสุกรในเวียดนามในปี 2547 ถึงช่วงครึ่งแรกของปี 2548 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลจากการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคเนื้อสุกรแทนเนื้อสัตว์ปีกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2548 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรในเวียดนามเริ่มชะลอตัวลง เนื่องจากสถานการณ์ไข้หวัดนกเริ่มคลี่คลายลงเป็นลำดับ

นอกจากการผลิตเนื้อสุกรเพื่อบริโภคภายในประเทศแล้ว เวียดนามยังมีแผนขยายการส่งออกเนื้อสุกร โดยตั้งเป้าส่งออกเนื้อสุกรปริมาณ 80,000 ตัน ในปี 2548 จากเดิมที่ส่งออกได้เฉลี่ยราว 10,000-30,000 ตันปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 16-48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ/ปี ซึ่งเป็นมูลค่าไม่มากนัก เนื่องจากคุณภาพเนื้อสุกรของเวียดนามยังไม่เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก ซึ่งเป็นเพราะมาตรฐานการผลิต โดยเฉพาะมาตรฐานสุขอนามัยสัตว์ของเวียดนามไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล นอกจากนี้ เนื้อสุกรของเวียดนามยังมีสัดส่วนเนื้อแดง (Lean Meat) ต่ำกว่าที่ตลาดโลกต้องการ

Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในสาขาปศุสัตว์ของเวียดนามตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาฟาร์มสุกรในประเทศให้เป็นระบบและได้มาตรฐานในเชิงพาณิชย์มากขึ้น พร้อมทั้งยกระดับการผลิตเนื้อสุกรด้วยการนำเข้าสุกรพันธุ์ดีจากสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพสูงขึ้นและสามารถส่งออกในราคาที่แข่งขันได้

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาฟาร์มสุกรในเวียดนามยังมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของเวียดนามอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ผู้เพาะพันธุ์สุกรต่างชาติไม่ต้องการส่งออกสุกรพันธุ์ดีมายังเวียดนาม นอกจากนี้ เวียดนามยังมีปัญหาลักลอบนำเข้าเนื้อสุกรและสุกรมีชีวิตที่ไม่ได้คุณภาพจำนวนมากโดยเฉพาะในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศจีน ซึ่งการควบคุมเป็นไปได้ยาก เนื่องจากปริมาณผลผลิตเนื้อสุกรในประเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการบริโภคได้อย่างเพียงพอ

- **สัตว์ปีก (Poultry Sector)**

การเลี้ยงสัตว์ปีกในเวียดนามเป็นแบบดั้งเดิม คล้ายกับที่พบเห็นได้ทั่วไปตามชนบทของประเทศไทยในอดีต คือ การสร้างเล้าขนาดเล็กอยู่ในบริเวณเดียวกับที่พักอาศัยหรือบริเวณใกล้เคียง เป็นการเลี้ยงเพียงเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน หรือซื้อขายแลกเปลี่ยนในระดับชุมชนเท่านั้น ต่างจากการเลี้ยงสัตว์ปีกของไทยในปัจจุบันที่พัฒนาไปสู่ระบบอุตสาหกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดส่งออกมากขึ้น

การเลี้ยงสัตว์ปีกของเวียดนามราวร้อยละ 65 อยู่ในลักษณะของฟาร์มขนาดเล็ก ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพและไม่ได้มาตรฐานสุขอนามัย ทั้งนี้ ในปี 2547 เวียดนามมีฟาร์มสัตว์ปีกจำนวน 2,260 แห่ง ให้ผลผลิตสัตว์ปีกทั้งสิ้น 218 ล้านตัว (ลดลงร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี 2546 เนื่องจากการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกเป็นสำคัญ) อย่างไรก็ตาม เวียดนามตั้งเป้าเพิ่มจำนวนสัตว์ปีกเป็น 245 ล้านตัว ณ สิ้นปี 2548 และ 350 ล้านตัว ภายในปี 2553 แม้ว่ามีแนวโน้มต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดครั้งใหม่ของไข้หวัดนกที่อาจส่งผลให้เวียดนามไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็ตาม

สำหรับพื้นที่เสี่ยงของการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในเวียดนามในช่วงปี 2546-2548 คือ บริเวณที่มีนกน้ำ (Waterfowls) อาศัยอยู่อย่างหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (Mekong River Delta) ซึ่งพบว่า มีนกน้ำติดเชื้อดังกล่าวเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70 ของนกน้ำทั้งหมดในบริเวณนั้น ส่งผลให้ในปี 2547 เวียดนามต้องทำลายสัตว์ปีกเป็นจำนวน 44 ล้านตัว คิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนสัตว์ปีกทั้งหมด เพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกมิให้ขยายเป็นวงกว้าง นอกจากนี้ MARD และกระทรวงสาธารณสุขของเวียดนามได้ดำเนินมาตรการเข้มงวดในการป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก โดยจัดตั้งจุดตรวจสอบและหน่วยกักกันเคลื่อนที่ รวมทั้งประกาศห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกโดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามยังริเริ่มโครงการปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์ปีก ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการผลิตเนื้อสัตว์ปีกให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ปีกอย่างยั่งยืนในอนาคต

ในส่วนของการส่งออกเนื้อสัตว์ปีกของเวียดนามปัจจุบันยังมีมูลค่าไม่มากนัก เนื่องจากคุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ขณะเดียวกันเวียดนามยังจำเป็นต้องนำเข้าพันธุ์สัตว์ปีกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี

- **โคและกระบือ (Cattle Sector)**

- **เนื้อโคและกระบือ**

ในปี 2547 เวียดนามมีโคและกระบือจำนวน 7.8 ล้านตัว (แบ่งเป็นโค 4.9 ล้านตัว และกระบือ 2.9 ล้านตัว) เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 เทียบกับปี 2546 และคาดว่าในปี 2548 จะมีโคเพิ่มขึ้นเป็น 5.25 ล้านตัว เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคเนื้อโคและผลิตภัณฑ์นมในเวียดนามที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเวียดนามมีฟาร์มเพาะพันธุ์โคประมาณ 3,400 แห่ง (ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ) และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี เนื่องจากการผลิตในสาขาดังกล่าวให้ผลตอบแทนสูงแก่นักลงทุน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรายย่อยมักประสบปัญหาขาดแคลนหน้ำสดเพื่อเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเวียดนามมีพื้นที่ปลูกหญ้าไม่เพียงพอ MARD จึงพยายามกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่าง ๆ ขยายพื้นที่ปลูกหญ้า ซึ่งในทางปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวจึงอาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตเนื้อและผลิตภัณฑ์นมของเวียดนาม นอกจากนี้ เวียดนามยังประสบปัญหาโรงฆ่าสัตว์มีไม่เพียงพอทั้ง

ในเชิงปริมาณและคุณภาพ รัฐบาลเวียดนามจึงมีนโยบายเพิ่มจำนวนและยกระดับมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นการเร่งด่วน

- นมและผลิตภัณฑ์นม

รัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการพัฒนาอุตสาหกรรมนมและผลิตภัณฑ์นม ซึ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์นมตามเมืองใหญ่ในเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การลงทุนในอุตสาหกรรมนมรวมถึงการทำฟาร์มโคนมขยายตัวตาม ทั้งนี้ ในปี 2547 เวียดนามมีโคนมทั้งสิ้น 95,794 ตัว เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวจากจำนวน 41,240 ตัว ในปี 2544 และคาดว่าจะมีจำนวนโคนมมากถึง 200,000-250,000 ตัว ในปี 2553 โดยมีนครโฮจิมินห์เป็นศูนย์กลางการทำฟาร์มโคนมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ

สำหรับขนาดของฟาร์มโคนมในเวียดนามมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค อาทิ ภาคเหนือมีจำนวนโคนมเฉลี่ย 4-5 ตัว/ฟาร์ม ภาคใต้เฉลี่ย 7-10 ตัว/ฟาร์ม ขณะที่ฟาร์มระดับอุตสาหกรรมซึ่งตั้งกระจายอยู่ทั้งภาคเหนือและภาคใต้มีจำนวนโคนมเฉลี่ยสูงถึง 1,000-2,000 ตัว/ฟาร์ม ทั้งนี้ เป็นที่สังเกตว่า ฟาร์มขนาดใหญ่มีแนวโน้มจะเข้ามาแทนที่ฟาร์มขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการในครัวเรือนมากขึ้น โดยมีปัจจัยด้านความสามารถในการแข่งขันเป็นตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ทางด้านการผลิตน้ำนมสด พบว่า ในปี 2547 เวียดนามผลิตน้ำนมสดได้ 151,310 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปี 2546 ขณะที่การบริโภคน้ำนมสดของชาวเวียดนามมีปริมาณ 1.84 กิโลกรัม/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 18

ปริมาณการผลิตและการบริโภคนมของเวียดนาม

รายการ	2545	2546	2547	2548*	2553*
ปริมาณการผลิตนม (ตัน)	95,000	126,000	151,310	165,000	350,000
ปริมาณการบริโภคนม (กก./คน/ปี)	1.18	1.56	1.84	1.95	2.30

หมายเหตุ : * = ประมาณการ

ที่มา : Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD)

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้เวียดนามผลิตน้ำนมสดได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ ในปี 2547 เวียดนามนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมเป็นมูลค่า 209 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนำเข้าจากสหรัฐฯ มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 15 ของมูลค่านำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมทั้งหมดของเวียดนาม สำหรับในช่วงครึ่งแรกของปี 2548 เวียดนามนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้นร้อยละ 68 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่เวียดนามยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้า รวมทั้งระบบโควตานำเข้านมและผลิตภัณฑ์นม เมื่อประกอบกับชาวเวียดนามมีระดับรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นมสูงขึ้นตาม

สำหรับการผลิตในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิต**อาหารสัตว์** มีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

- **ปริมาณการผลิตอาหารสัตว์**

ในช่วงปี 2543-2547 ปริมาณการผลิตอาหารสัตว์ของเวียดนามเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี โดยมีปริมาณการผลิตราว 10 ล้านตัน ในปี 2547 และ 5 ล้านตัน ในช่วงครึ่งแรกของปี 2548 ซึ่งเป็นที่คาดว่า การผลิตทั้งปี 2548 จะมีปริมาณใกล้เคียงกับปี 2547 ที่ระดับ 10 ล้านตัน ขณะที่มีความต้องการอาหารสัตว์ 11-12 ล้านตัน ในปี 2548 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับ 13-15 ล้านตัน ในปี 2553

ปริมาณการผลิตอาหารสัตว์ของเวียดนาม

	2543	2544	2545	2546	2547	2548 (ม.ค.-มิ.ย.)
ปริมาณอาหารสัตว์ (ล้านตัน)	8.2	8.5	8.9	9.5	10.0	5.0

ที่มา : - Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD)

- Vietnam Feed Association (VNFA)

- **วัตถุดิบอาหารสัตว์**

วัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลืองป่น ปลาป่น และรำข้าว เป็นต้น ซึ่งเวียดนามต้องพึ่งพาการนำเข้าเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 60 ของวัตถุดิบที่ใช้ทั้งหมด โดยเฉพาะถั่วเหลืองป่นซึ่งเวียดนามนำเข้าสูงถึงร้อยละ 80 ของปริมาณถั่วเหลืองป่นทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ และคาดว่าปริมาณการนำเข้าจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะขีดความสามารถในการผลิตถั่วเหลืองของเวียดนามมีจำกัด ขณะที่ความต้องการใช้ถั่วเหลืองมีแนวโน้มสูงขึ้นตามการขยายตัวของการลงทุนในสาขาประมงและปศุสัตว์ แหล่งนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สำคัญของเวียดนาม ได้แก่ จีน ไทย เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าระบบการจัดการและกระจายสินค้าของเวียดนามที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหลายทอด รวมถึงต้นทุนค่าขนส่งที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ต้องเผชิญกับราคาอาหารสัตว์ที่สูงกว่าต้นทุนจริงราวร้อยละ 20-24

สำหรับผู้ผลิตอาหารสัตว์ในเวียดนาม จากข้อมูลของ MARD ณ เดือนพฤษภาคม 2547 พบว่า เวียดนามมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ทั้งหมด 196 แห่ง เป็นผู้ผลิตต่างชาติรายสำคัญ ได้แก่ เครือเจริญโภคภัณฑ์ (ไทย) Proconco (ฝรั่งเศส) Cargill (สหรัฐฯ) TTC (ไต้หวัน) และ New Hope (จีน) เป็นต้น

การพัฒนาสาขาปศุสัตว์ของเวียดนาม

จากการที่เวียดนามประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสินค้าปศุสัตว์อยู่ในระดับสูง อันเป็นผลจากระบบการจัดการและการกระจายสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปัญหาโรคระบาดในสัตว์ที่เกิดขึ้นเป็นระลอก ตลอดจนมาตรฐานสุขอนามัยสัตว์และมาตรฐานการผลิตที่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้รัฐบาลเวียดนามเล็งเห็นความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นการเร่งด่วน พร้อมทั้งรัฐบาลเวียดนามได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปรับโครงสร้างการผลิตในสาขาปศุสัตว์ โดยมีแผนงานรองรับในช่วงปี 2546-2553 ที่สำคัญ ดังนี้

- กำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการทำปศุสัตว์แต่ละประเภท เพื่อให้การผลิตโดยรวมมีประสิทธิภาพสูงสุด
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งเน้นการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานสุขอนามัยเพื่อขยายตลาดส่งออก
- คัดเลือกและขยายพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตคุณภาพดี
- ดำเนินนโยบายส่งเสริมและกระตุ้นการพัฒนาและวิจัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงผลผลิตปศุสัตว์ อาทิ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ นม รวมถึงอาหารสัตว์ และวัคซีนต่าง ๆ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
- ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนผลผลิตปศุสัตว์เป็นร้อยละ 30 ของผลผลิตทั้งหมดในภาคเกษตรกรรมภายในปี 2553 ตลอดจนรักษาระดับอัตราการขยายตัวของผลผลิตปศุสัตว์ให้อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวของผลผลิตในภาคเกษตรกรรมโดยรวมอย่างต่อเนื่อง
- จัดอบรมแรงงาน เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในสาขาปศุสัตว์

สำหรับในปี 2549 รัฐบาลเวียดนามได้ดำเนินนโยบายเป็นพิเศษในการควบคุมการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกอย่างเข้มงวดต่อเนื่องจากปี 2548 และปรับปรุงมาตรฐานสุขอนามัยของโรงฆ่าสัตว์ พร้อมทั้งเพิ่มจำนวนโรงฆ่าสัตว์จากเดิม 290 แห่ง เป็น 411 แห่ง (ปัจจุบันเวียดนามมีโรงฆ่าสัตว์ขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่มีกำลังการผลิตเกิน 10,000 ตันต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของเอกชน) เพื่อรองรับการขยายตัวของฟาร์มปศุสัตว์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการผลิตในสาขาปศุสัตว์ทุกระดับการผลิตให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ อาทิ ให้การอุดหนุนแก่ฟาร์มเลี้ยงสุกรขนาดใหญ่ เพื่อพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สนับสนุนการผสมเทียมโค/กระบือ การจัดหาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศ ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาการลักลอบนำเข้าเนื้อสัตว์ลงได้ระดับหนึ่ง ขณะเดียวกันยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการไต่ระดับขึ้นไปสู่การเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าปศุสัตว์ได้ในที่สุด

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ
มีนาคม 2549